

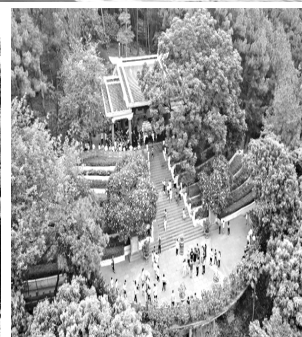
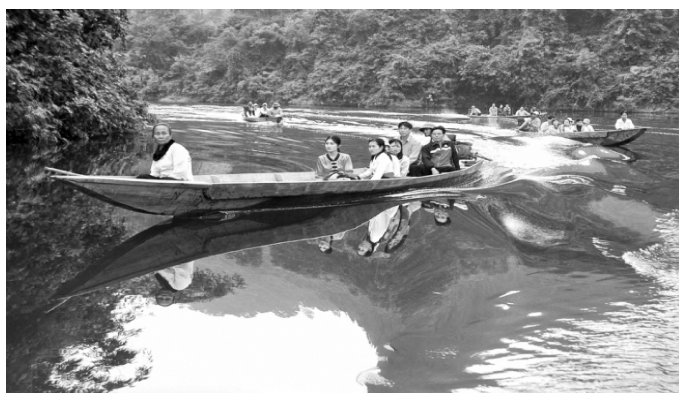
Phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh ở Nghệ An

TỪ KINH NGHIỆM MỘT SỐ QUỐC GIA Ở CHÂU Á

■ Đậu Quang Vinh

Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Nghệ An

Trong những thập kỷ qua, ý tưởng về tăng trưởng xanh đã được nhiều quốc gia đưa vào chiến lược chính trị - xã hội cấp quốc gia và địa phương. Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) đã ban hành Chiến lược Tăng trưởng Xanh, định nghĩa "tăng trưởng xanh là thúc đẩy tăng trưởng và phát triển kinh tế, đồng thời đảm bảo các nguồn vốn tự nhiên tiếp tục cung cấp các tài nguyên và dịch vụ môi trường thiết yếu cho sự sinh tồn của nhân loại" (OECD, "Hướng đến Tăng trưởng Xanh"). Hội nghị thượng đỉnh về phát triển bền vững Rio+20 với tên gọi "Tương lai chúng ta mong muốn" đã khẳng định vai trò quan trọng của các chiến lược tăng trưởng xanh, "góp phần xóa đói giảm nghèo cũng như tăng trưởng kinh tế bền vững, nâng cao hòa nhập xã hội, cải thiện phúc lợi, tạo cơ hội việc làm và công việc tốt cho tất cả mọi người, đồng thời duy trì các hệ sinh thái lành mạnh trên trái đất". Bài viết tổng hợp kinh nghiệm phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh của một số quốc gia châu Á, từ đó gợi ý cho phát triển du lịch Nghệ An.

Một số hình ảnh du lịch Nghệ An

Từ kinh nghiệm phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh của một số nước châu Á

Hàn Quốc

Hàn Quốc là một trong những quốc gia đi đầu trong các sáng kiến và thực hành về tăng trưởng xanh và kinh tế xanh. Năm 2020, Hàn Quốc đã tuyên bố “Tăng trưởng Xanh Carbon thấp” trở thành tầm nhìn quốc gia mới. Với mục đích chuyển đổi mô hình tăng trưởng của quốc gia, từ tăng trưởng phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch sang mô hình tăng trưởng theo định hướng chất lượng, với trọng tâm sử dụng các nguồn năng lượng mới, tái tạo và công nghệ xanh.

Chiến lược Quốc gia về Tăng trưởng Xanh của Hàn Quốc có ba mục tiêu chính: (1) Tạo các động lực tăng trưởng mới thân thiện với môi trường; (2) Nâng cao chất lượng cuộc sống; và (3) Đóng góp vào các nỗ lực quốc tế ứng phó với biến đổi khí hậu. Chính phủ sử dụng khoảng 2% GDP hàng năm như gói “kinh phí xanh” cho các chương trình và dự án tăng trưởng xanh, hỗ trợ các nguồn năng lượng tái tạo, mở rộng hệ thống đường sắt, cải thiện quản lý chất thải để tăng việc làm trong lĩnh vực xanh, giảm phát thải nhà kính... và các chính sách ứng phó với biến đổi khí hậu.

Hàn Quốc cũng đặt ra mục tiêu phục hồi các con sông lớn thông qua 5 nhiệm vụ then chốt: (1) Bảo vệ nguồn nước, (2) Hạn chế lũ lụt, (3) Nâng cao chất lượng nguồn nước và khôi phục hệ sinh thái, (4) Tạo không gian công cộng cho người dân và (5) Phát triển cộng đồng dựa vào sông nước. Trong đó, ngành du lịch được hưởng lợi khi chất lượng nước được nâng cao và hệ sinh thái ven sông phục hồi, tạo điều kiện phát triển các sản phẩm du lịch dựa trên sông nước. Nhiều sản phẩm du lịch mới đã được khai thác và đa dạng hóa trải nghiệm du khách như: Sản phẩm du lịch sinh thái và du lịch dựa vào cộng đồng tại các làng ven sông; đường đi bộ ven sông theo nhiều chủ đề; đường dành riêng cho xe đạp dọc theo các con sông; các “Nhà văn hóa” đa chức năng được xây

dựng ven sông cung cấp không gian cho người dân và du khách thưởng thức văn hóa và nghệ thuật...

Thái Lan

Chính phủ Thái Lan đã đưa ra Sáng kiến Thái Lan 4.0 với việc xác định tầm quan trọng của tăng trưởng xanh trong việc khai thác hết tiềm năng phát triển của đất nước. Đây là một mô hình tăng trưởng mới gồm bốn mục tiêu chính: (1) Nền kinh tế dựa trên giá trị và được thúc đẩy bởi sáng tạo, công nghệ và đổi mới; (2) Phúc lợi xã hội tốt và không để bất cứ ai bị bỏ lại phía sau; (3) Nâng cao giá trị con người và (4) Bảo vệ môi trường với hệ thống kinh tế thích ứng với biến đổi khí hậu và một xã hội carbon thấp.

Tăng trưởng xanh từng bước trở thành chính sách quan trọng của Thái Lan, được nêu rõ trong các văn bản về chính sách và quy hoạch, kế hoạch Phát triển Kinh tế và Xã hội Quốc gia, Kế hoạch Tổng thể về Biến đổi Khí hậu. Kế hoạch Phát triển Kinh tế và Xã hội Quốc gia “Tăng trưởng thân thiện với môi trường”.

Kế hoạch đặt mục tiêu đến năm 2021, Thái Lan trở thành quốc gia thương mại và dịch vụ và đề ra một số mục tiêu về tăng trưởng xanh và bền vững như: vào năm 2020, giảm phát thải nhà kính từ 7-20%, nâng cao khả năng chống chịu và năng lực thích nghi với khí hậu; cuối năm 2021, nâng độ che phủ rừng lên 40% diện tích đất, đảm bảo quản lý 75% chất thải rắn đô thị... Chính phủ Thái Lan đã thông qua Chiến lược về Kinh tế Sinh học, Tuần hoàn và Xanh (Bio, Circular and Green) với mục tiêu thúc đẩy tăng trưởng kinh tế giai đoạn 2021-2026. Chiến lược BCG bao

trùng lên bốn lĩnh vực lớn gồm: (1) Trang trại và thực phẩm, (2) Dịch vụ y tế và chăm sóc sức khỏe, (3) Năng lượng và hóa sinh và (4) Du lịch và kinh tế sáng tạo.

Chiang Mai là thành phố phát triển nhanh nhất của Thái Lan và là trung tâm kinh tế, văn hóa của miền Bắc đất nước. Di sản văn hóa và tài nguyên thiên nhiên phong phú đã thu hút hàng triệu lượt khách mỗi năm, tuy nhiên, tốc độ tăng trưởng du lịch nhanh chóng đã tạo ra nhiều áp lực cho nguồn tài nguyên của Chiang Mai. Đối mặt với sự phát triển thiếu quy hoạch, ô nhiễm không khí và nước, thành phố Chiang Mai đã áp dụng hệ thống giao thông phi cơ giới nhằm mục đích giảm phát thải khí nhà kính và tạo việc làm cho dân nghèo thành thị. Hệ thống giao thông phi cơ giới là các phương tiện sử dụng sức người hoặc động vật để di chuyển người hoặc vận chuyển hàng hóa, bao gồm đi bộ, đi xe đạp, phương tiện giao thông bánh nhỏ, xe kéo, xe đẩy... Hệ thống này cũng khuyến khích cơ hội giải trí cho khách du lịch và tăng cường cơ hội sử dụng các dịch vụ du lịch khác như thuê xe đạp, mua hàng thủ công mỹ nghệ, các hàng hóa từ những người bán lẻ trên đường, dịch vụ hướng dẫn viên. Chính quyền Chiang Mai cũng xây dựng tuyến xe đạp và đi bộ kết nối các khu vực khách sạn chính với trung tâm và điểm tham quan như Quảng trường Ba Vua.

Trung Quốc

Phát triển kinh tế xanh ngày càng được Trung Quốc chú trọng, thể hiện qua các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội. Kế hoạch đã xây dựng các mục tiêu kinh tế tới năm 2015, trong đó khoảng 1/3 mục tiêu là các vấn đề tài nguyên thiên nhiên, môi trường, phát triển bền vững, đồng thời đưa ra các

hành động bao gồm đầu tư vào quản lý tài nguyên thiên nhiên, với mục tiêu tạo ra một triệu việc làm mới trong lâm nghiệp và giảm nghèo ở nông thôn; phát triển “đổi mới, phối hợp, xanh, cởi mở và chia sẻ” để đảm bảo thịnh vượng trong mọi mặt của xã hội. Một trong những mục tiêu của kế hoạch là cải thiện chất lượng môi trường và hệ sinh thái, đồng thời đặt ra một số chỉ tiêu về nâng cao chất lượng không khí, tăng diện tích che phủ rừng, tăng tỷ lệ sử dụng năng lượng sạch...

Trung Quốc đã thành lập Quỹ Phát triển Xanh Quốc gia, một bước hoàn thiện hệ thống chính sách kinh tế về bảo vệ sinh thái và môi trường. Đây là Quỹ đầu tư cấp quốc gia của Chính phủ, thuộc sự quản lý của Bộ Tài chính và Bộ Sinh thái và Môi trường. Có thể nói, tuy các chính sách tăng trưởng xanh mới chỉ triển khai tích cực trong những năm gần đây, Trung Quốc đã nhận thức được đầy đủ vị trí và tầm quan trọng của kinh tế xanh trong phát triển quốc gia và có các cơ chế phối hợp hiệu quả để đưa ra các giải pháp đồng bộ, hữu hiệu.

Vân Nam là tỉnh đầu tiên của Trung Quốc đưa ra mục tiêu xây phát triển kinh tế xanh, xây dựng văn minh sinh thái. Chính quyền tỉnh đã ra “Quyết định về việc tăng cường xây dựng văn minh sinh thái”, trong đó chỉ đạo đẩy nhanh phát triển kinh tế carbon thấp. Tăng trưởng xanh là trọng tâm của quá trình chuyển đổi của tỉnh Vân Nam, đặc biệt trong ba lĩnh vực phát triển chính: (1) Năng lượng xanh, (2) Sản phẩm xanh và (3) Chăm sóc sức khỏe và Du lịch. Vân Nam hướng đến phát triển một điểm đến lành mạnh, trọng tâm vào du lịch sinh thái và du lịch chăm sóc sức khỏe. Sản phẩm du lịch xanh đặc sắc của tỉnh Vân Nam có thể kể đến du lịch dựa trên di sản cộng đồng dân tộc thiểu số và du lịch trải nghiệm dựa trên văn hóa trà.

Gợi ý cho du lịch Nghệ An

Nghệ An có thể triển khai thí điểm mô hình điểm đến sử dụng năng lượng hiệu quả và tiết kiệm. Việc

chuyển đổi phương thức khai thác và sử dụng tài nguyên điểm đến mang lại lợi thế về xây dựng mô hình khép kín từ thiết kế, xây dựng các công trình thủy lợi, canh tác nông nghiệp, ngư nghiệp.

Cải thiện hệ sinh thái, phục hồi sinh kế của cộng đồng địa phương, đồng thời tạo điều kiện phát triển du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng bền vững.

Phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh trong xu hướng mới là khai thác tập quán canh tác, văn hóa, truyền thống, di sản của người bản địa. Du lịch có thể là một động lực để thúc đẩy hồi sinh nghề truyền thống. Xây dựng “Chuỗi cung ứng khép kín”, từ khâu nuôi trồng nông, lâm, thủy sản địa phương, làm các sản phẩm thủ công, mỹ nghệ, cho tới sản xuất theo phương pháp truyền thống nhằm đáp ứng nhu cầu của khách du lịch, các doanh nghiệp du lịch và cơ sở lưu trú du lịch cũng là một gợi ý cho du lịch Nghệ An.

Việc phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh không thể tách rời phát triển các loại hình giao thông thân thiện với môi trường. Như kinh nghiệm của một số quốc gia, hệ thống giao thông vận chuyển người và hàng hóa bằng các phương tiện như xe điện, xe đạp, các phương tiện giao thông bánh nhỏ, đi bộ... đòi hỏi phải có hệ thống đường giao thông phù hợp. Vì vậy, cần có giải pháp đầu tư hệ thống cơ sở hạ tầng giao

thông đường bộ, đường thủy phù hợp với phương thức di chuyển này, ví dụ như các điểm dừng đỗ để nạp điện, các điểm dừng chân ngắm cảnh, các cửa hàng cho thuê, mượn xe đạp kết hợp với bán hàng thủ công mỹ nghệ...

Kết luận

Theo Tổ chức Du lịch Thế giới (UNWTO), phát triển du lịch trong bối cảnh kinh tế xanh sẽ nâng cao hiệu quả sử dụng và giảm chi phí về năng lượng, nước, hệ thống xử lý chất thải, góp phần nâng cao giá trị của hệ sinh thái, đa dạng sinh học và di sản văn hóa, đồng thời có tiềm năng tạo những việc làm xanh mới. Du lịch - bao gồm toàn bộ khách du lịch, doanh nghiệp, cộng đồng và chuỗi giá trị du lịch - có thể đóng vai trò quan trọng trong việc chuyển đổi sang hướng tăng trưởng xanh. Vì vậy, việc xác định chuyển đổi từ việc công nhận vai trò thúc đẩy tăng trưởng xanh của du lịch thành các chính sách và hành động cụ thể, ý nghĩa, có khả năng liên kết với toàn bộ chuỗi giá trị của ngành là hết sức cần thiết./.

Tạo điều kiện phát triển du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng bền vững ở Con Cuông - Nghệ An